

TÆNKETANKEN TEKNOLOGI TIL VELFÆRD

Indspil fra tænketanken til kommunerne på børn og folkeskoleområdet

Tænk tankens indspil til kommunerne

Tænk tankens indspil til kommunerne

Indspillet tager afsæt i tænketankens drøftelser på mødet om børn og folkeskole i januar 2021. Indspillet indeholder:

- › Kort introduktion og fakta om kommunernes indsats for børn, unge og folkeskole – herunder præsentation af relevante teknologier.
- › Præsentation af fem anbefalinger fra tænketanken til kommunerne på området for børn og folkeskole.

Om tænketanken

- › Tænketankens 14 medlemmer vil på fem møder over halvandet år diskutere og levere bud på, hvordan kommunerne kan udnytte muligheder og håndtere dilemmaer, der opstår når ny teknologi anvendes i kommunerne.
- › For hvert møde udarbejdes et indspil til kommunerne med anbefalinger til handling eller forslag til, hvilke spørgsmål kommunerne bør stille sig selv.
- › Tænketankens møde i januar 2021 tog afsæt i et diskussionsoplæg med dilemmaer i forhold til anvendelse af teknologier på børn og folkeskoleområdet.

INTRODUKTION OG FAKTA OM BØRN OG FOLKESKOLEOMRÅDET

På de følgende sider præsenteres et indblik i kommunernes opgaver og et overblik over en række relevante teknologier, der kan bringes i anvendelse på børn og folkeskoleområdet.

Introduktion til børne- og folkeskoleområdet

Kommunerne har ansvar for at skabe gode rammer for kvaliteten i dagtilbud og for vores børn og unge i folkeskolen. Teknologi og digitalisering bliver en større del af samfundet. Derfor er det naturligvis også noget, som kommunerne skal forholde sig til i opgaven med at danne og uddanne vores børn og unge.

En god start

Det er kommunerne, der har ansvaret for at udvikle og drive daginstitutioner og dagplejer i Danmark. Det er derfor en kommunalpolitisk forpligtigelse at tage ansvar for at udvikle kvaliteten på dagtilbudsområdet. Hvert år bruger kommunerne omkring 25 mia. kr. på dagtilbud til de 0-5 årige. Det svarer til ca. 70.000 kr. pr. indskrevet barn. Det gør de for at give alle den bedste start på livet og børn et rigt børneliv. Den tidlige indsats, og dagtilbud af høj kvalitet, er afgørende for, at vi lykkes med at sikre en god start på livet for alle børn og sikre den sociale mobilitet. Forskningen viser, at dagtilbud af høj kvalitet har afgørende betydning for børns trivsel, læring og udvikling, og at investering i dagtilbud af høj kvalitet betaler sig - også på den lange bane.

Folkeskolen er en kommunal kerneopgave

Otte ud af ti danske børn går i folkeskole. En folkeskole, som landets 98 kommuner står for at drive på baggrund af den lovgivning og økonomi, som Folketinget sætter som ramme.

Det kræver lokalt lederskab og ejerskab at drive en stærk folkeskole, som har føling med elevers og forældres ønsker og behov. Og det forudsætter et stærkt lokalt demokrati med gode rammer for dialog at kunne agere ud fra de ønsker og behov. Det kan kommunerne, fordi de er tæt på borgerne. Fordi lokalpolitikkerne er en del af det lokale liv, og fordi kommunalbestyrelse, forvaltning, skoleledelser, medarbejdere og skolebestyrelser arbejder tæt sammen om at sikre, at alle børn trives og bliver så dygtige, som de kan.

Teknologiens konsekvenser

Brugen af digitale velfærdsløsninger og data i dagtilbud og skole er udbredt. Men eksempler på databrud samt at data er brugt til andre formål end det oprindeligt var indsamlet til, gør at der er kommet en større opmærksomhed og i nogle tilfælde også skepsis i forhold til brug af digitale løsninger.

Relevante teknologier på børne- folkeskoleområdet

Dagtilbud

Folkeskolen

Kommunikationsplatform

I løbet af 2021 vil alle kommunerne have indført AULA som fælles kommunikationsplatform for dagtilbud og skole. Platformen vil blive anvendt af dagtilbud og forældre til bl.a. at registrere at barnet er afleveret/hentet. Derudover er AULA kommunikationsværktøj for lærerne, som kan skrive beskeder til forældre og elever.

Digitale redskaber

Der skelnes mellem digitale redskaber, der er direkte anvendt i aktiviteter med børn, fx interaktive gulve, sprogklemmer, iPads, og lign. Og så digitale redskaber, som understøtter det pædagogiske personales arbejde med børnenes faglige og personlige udvikling. Anvendelse af den sidste gruppe har typisk været drevet af en fælleskommunal indsats hvor man har ønsket at systematisere det faglige arbejde med børns udvikling, mens den første gruppe i større grad er drevet af målrettede decentrale interesser

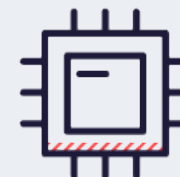
Kommunikationsplatform

AULA har nu i lidt over et år, været den fælles kommunikationskanal mellem skole og hjem samt mellem medarbejdere i skolen. AULA er samtidig indgangen til andre af skolens digitale redskaber, så som læringsplatforme og bibliotekssystemer.

Digitale læremidler

Digitale læremidler er fælles betegnelse for både digitale redskaber som GPS trackere, 3D printere interaktive tavler og samtidig også netbaserede undervisningsforløb. De digitale læremidler skal understøtte skolens arbejde med de faglige mål for de enkelte fag. Der er et mangfoldigt billede af leverandører, hvor de enkelte kommuner og skoler udvælger og tilkøber de læremidler, der har brug for.

Digitale læringsplatforme

Alle skoler anvender en læringsplatform, som er et digitalt redskab, der samler de undervisningsaktiviteter som den enkelte elev er en del af. I læringsplatformene er undervisningsforløb, uge- og årsplaner, afleveringer, elevplaner, testresultater etc. samlet.

Samarbejdsplatforme

Mange skoler har desuden samarbejdsplatforme så som Microsoft Teams, Google suite eller lign. som understøtter elevernes gruppearbejde, afleveringer og faglige sparring.

REFLEKSIONSSPØRGSMÅL TIL TÆNKETANKEN

4. MØDE OM BØRN OG FOLKESKOLE

1

Er datasamkøring acceptabelt så længe, det fremmer helhed og sammenhæng for barnet, og desuden er i overensstemmelse med databeskyttelseslovgivning?

2

Hvis data kan bidrage til tidlig opsporing af mistrivsel hos børn kan vi så overhovedet tage ansvar for hvis vi *ikke* sammenkører data?

4

Bør forskellige datakilder sammenkøres med henblik på at øge den enkelte elevs læringsprogression?

3

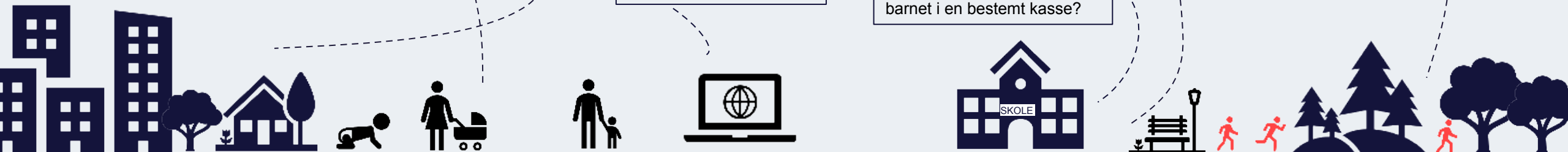
Hvordan undgår vi at teknologi i undervisningen skaber et a- og b-hold?

5

Hvordan undgår vi, at data i et eller andet omfang kommer til at stå alene og måske tegner et forvrænget billede, der for lærere/andre omsorgspersoner fastlåser barnet i en bestemt kasse?

6

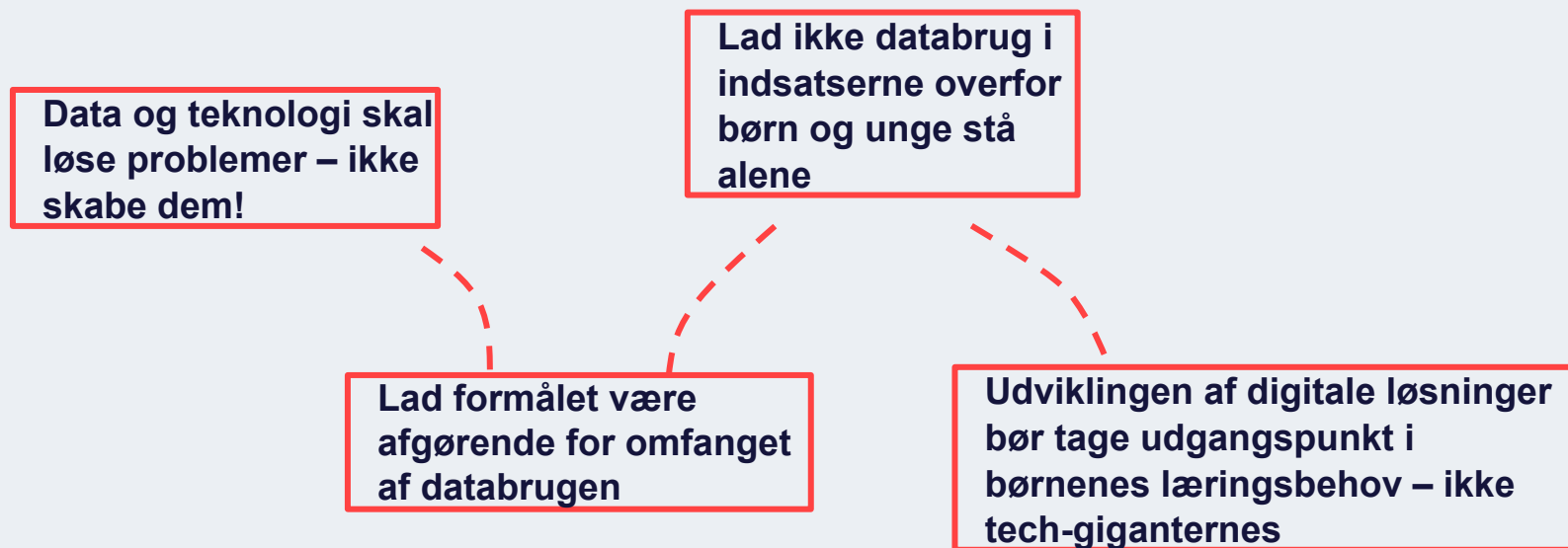
Hvordan udnytter vi digitale platforme til at understøtte 'blended learning' så vi samtidig fastholder en fornuftig balance, og sikrer sammenhængskraften?

TÆNKETANKENS ANBEFALINGER TIL KOMMUNERNE

På de følgende sider præsenteres tænketankens fem anbefalinger til kommunerne om, hvordan de kan håndtere dilemmaer på børn og folkeskoleområdet.

4 anbefalinger fra tænketanken til kommunerne på børn og folkeskoleområdet

Find uddybning af anbefalingerne på de næste fem slides i præsentationen

Anbefaling #1

Data og teknologi skal løse problemer – ikke skabe dem!

- › Vores børn og unge skal have trygge rammer og gode vilkår, så de kan udvikle sig og lære mest muligt. Til at understøtte det, skal data og teknologi bruges når, og hvis, det giver mening.
- › Tænk tanken anbefaler at:
 - Kommunerne skal søge at finde en teknologisk balance, som betyder at mulighederne med teknologi udnyttes samtidig med, at der tages højde for teknologiernes negative sider og udfordringer.
 - Kommunernes tilgang til data og teknologi ændres, så det ikke er data og teknologier, der er bestemmende for hvilke problemer og udfordringer, der skal løses.
 - Kommunerne nytænker rækkefølgen i forhold til brug data og teknologi. Rækkefølgen bør være, at tænke formål og problem før data og teknologi. Når der så er klarhed over problemet kan man finde ud af hvilke data eller hvilke teknologier, der kan bruges til at løse problemet.

Anbefaling #2

Lad formålet være afgørende for omfanget af databrugen

- › Tænk tanken pointerer, at når vi taler om *vidensdeling* er det *ikke* bekymrende, men i det øjeblik, vi taler om *datadeling*, så er det. Hvis formålet er tydeligt og afgrænset bør bekymringer kunne imødekommes. Vi bør ikke tale om data generelt og helt ude af kontekst/formål. Der skal være transparens for borgeren ift. egne data. Med nye teknologier som eksempelvis kunstig intelligens er det fx muligt at spotte hvilke børn, der er i risikogruppen for at blive udsat, ligesom kommunerne fx har forudsigelser ift. talblindhed, ordblindhed osv.

- › Tænk tanken anbefaler at:
 - Kommunerne, med tæt inddragelse af de fagprofessionelle, prioriterer nogle afgrænsede formål og problemstillinger. Formålet og behov skal altid være det drivende.
 - Data skal ikke fjerne personansvar, men i stedet understøtte det faglige skøn.
 - Bruge data så vi i god tid opdager børn der mistrives, men inddrage brugerne i udviklingen
 - Der skal være transparens og tilgængelighed ift. hvad data bliver brugt til, og det skal afgrænses klart og tydeligt. Det du gjorde som 13-årig skal fx ikke kunne "ramme dig" som 30-årig.

Anbefaling #3

Lad ikke databrug i indsatserne overfor børn og unge stå alene

- › Data må ikke skabe negative og determinerende effekter ift. fx hvordan barnet kommer til at klare sig. Det indebærer også at fagprofessionelle, børnene og deres forældre skal inddrages tidligere i arbejdet med indsatserne, så det ikke kun er data, der er i spil hvor man risikerer at fratage de nære relationer, almindelig sund fornuft og nysgerrigt perspektiv.
- › Tænk tanken anbefaler at:
 - Spørg først de fagprofessionelle om de mangler data for at kunne reagere ift. tidlig opsporing af børn, der mistrives.
 - Bruge de datakilder, der skal til for at løse problemet. På den måde er det problemet og dets omfang som er bestemmende for hvilke datakilder, der skal bringes i spil.
 - Anvend data til at pege på nysgerrighedsområder, men det er et *supplement* for de fagprofessionelles beslutninger om indsatser.
 - KL i højere grad fungerer som fødselshjælper for ”sandboxes” og innovationsfællesskaber. Det er vigtigt, at vi ikke på forhånd antager, at vi kender de rigtige løsninger. Vi skal turde at prøve os frem. Vi har brug for forskning om hvad der skal til for at målrette de rigtige indsatser.

Anbefaling #4

Udviklingen af digitale løsninger bør tage udgangspunkt i børnenes læringsbehov – ikke tech-giganternes

Fysisk undervisning i klasselokalet er den undervisningsform, som har den mest positive betydning for den enkelte elevs læring. De digitale løsninger kan bidrage og supplere undervisningen og erfaringen fra bl.a. Corona-nedlukningerne er, at teknologi har bidraget positivt til at fastholde mange skoleelever.

Tænk tanken anbefaler at:

- Kommunerne bruger teknologiernes muligheder for at differentiere undervisningen til gavn for den enkelte elev.
- Kommunerne forholder sig kritisk til hvilke problemer, som kan løses med teknologi og data samt hvilke der ikke kan. Teknologi kan ikke løse alle problemer som vi står overfor. Vores børn og unge har forskellige baggrunde og vilkår, som skaber ulige muligheder. Disse uligheder kan teknologierne ikke kompensere for. Men kommunerne bør være opmærksomme på, at anvendelsen af teknologierne ikke fører til yderligere ulighed mellem vores børn.
- Kommunerne i højere grad stiller krav til det faglige og tekniske indhold i de digitale løsninger, så de understøtter de behov og den læring, som foregår i dagtilbud og folkeskolen.
- Kommunerne fokuserer på dialogen med markedet med henblik på at sikre en bæredygtig udvikling af digitale løsninger, hvor der fx er fokus på dataetik ved indkøb.
- Kommunerne, ved nyanskaffelser og opgraderinger, er opmærksomme på den rolle tech-giganterne kan komme til at spille. Dette kunne eksempelvis være ved at skele til hvilke open-source løsninger, der er tilgængelige.